

MZ 2016 – zkoušky a předměty

Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura je povinným zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky. Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury je zkouškou komplexní – skládá se ze tří dílčích zkoušek:

- didaktického testu;
- písemné práce;
- ústní zkoušky.

Každou dílčí zkouškou jsou ověřovány především ty znalosti a dovednosti, k jejichž ověření je příslušná forma dílčí zkoušky nejvhodnějším evaluačním (hodnotícím) nástrojem. Zároveň je tak minimalizováno nežádoucí překrývání působnosti jednotlivých dílčích zkoušek. K jistému průniku přitom musí docházet vždy, např. budeme-li vycházet z předpokladu, že ve všech třech dílčích zkouškách by mělo být požadováno spisovné vyjadřování, které je v souladu s jazykovými normami.

Požadavky k maturitní zkoušce jsou vymezeny [katalogem požadavků pro český jazyk a literaturu](#).

Didaktický test

Zkouška má formu didaktického testu tvořeného různými typy uzavřených testových úloh (s jednou správnou odpovědí) a **otevřenými úlohami se stručnou odpovědí**. Testové úlohy mají různou bodovou hodnotu, která je uvedena u každé úlohy v testu.

Na vyplnění didaktického testu z českého jazyka a literatury mají žáci 60 minut. Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek maturitní zkoušky mají navýšen čas na vypracování testu a případně další uzpůsobení podmínek konání zkoušky podle posudku vypracovaného školským poradenským zařízením. Cizinci, kteří pobývají na území ČR nepřetržitě po dobu kratší než dva roky, mají časový limit u didaktického testu prodloužen o 15 minut. V průběhu testování není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky.

Písemná práce z českého jazyka a literatury

Písemná práce zaujímá nezaměnitelné místo v rámci komplexní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury. Písemná práce vytváří žákovi prostor pro to, aby mohl prokázat, že dokáže vytvořit ve svém mateřském jazyce smysluplný text.

Jaké dovednosti by měla ověřit písemná práce?

Cílem písemné práce je ověřit, zda žák dokáže napsat souvislý, myšlenkově ucelený a strukturovaný text, zda se v něm dokáže vyjadřovat v souladu s jazykovými normami a zda umí funkčně nakládat s jazykovými prostředky. Důležité je také to, jak se žák dokáže orientovat v komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce.

Písemná práce je **zadávána centrálně** ministerstvem školství (MŠMT), což zajišťuje stejné podmínky pro všechny maturanty. Všichni žáci tak budou začínat na stejné startovní čáře.

Student si vybírá z **10 zadání**, což umožňuje alespoň částečnou oborovou cílenost. MŠMT vyhláší 10 tematicky různorodých zadání.

Pro vypracování práce je vymezen čas **90 minut**. S tím souvisí také požadavek na minimální rozsah písemné práce, vzhledem ke stanoveným 90 minutám je minimální **požadovaný rozsah písemné práce 250 slov**.

Jak vypadá struktura zadání písemné práce?

Zadání písemné práce je tvořeno názvem zadání, případně výchozím textem nebo výchozími texty různého charakteru a způsobem zpracování zadání, tzn. vymezením slohového útvaru nebo požadované komunikační situace.

Organizační pokyny

Žáci mohou používat vlastní Pravidla českého pravopisu. Škola zajistí 1 výtisk do každé učebny.

Zadání se nevypisuje na tabuli, žák je obdrží v tištěné podobě, z 10 zadání si vybere jedno. Na rozhodnutí o výběru zadání mají žáci 25 minut (pokud vyhláška MŠMT nestanoví jinak). Poté zapíší podle pokynu zadavatele do záznamového archu číslo zvoleného zadání, které již nelze měnit. Písemnou práci žáci píšou do adresných záznamových archů.

Hodnocení písemné práce

Hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury probíhá na školách. Text písemné práce se hodnotí ve třech oblastech: vytvoření textu podle zadaných kritérií, funkční použití spisovného jazyka a kompoziční výstavba textu.

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury

Ústní zkouška je jednou z dílčích zkoušek komplexní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury. Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená

analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím znalostí a dovedností získaných v průběhu studia na daném typu střední školy. Žák odevzdává řediteli školy seznam literárních děl sestavený na základě kritérií, která jsou stanovena v katalogu požadavků. Tento seznam je zároveň seznamem maturitních zadání. Zkoušku žák koná s pracovním listem, který dostává až po vylosování zadání.

Struktura zkoušky

Struktura zkoušky se skládá z charakteristiky uměleckého textu a charakteristiky neuměleckého textu.

1. Charakteristika uměleckého textu je tvořena 4 částmi:

- I. část: téma, kompozice, literární druh a žánr;
- II. část: vypravěč / lyrický subjekt, postavy;
- III. část: jazykové prostředky;
- IV. část: literárněhistorický kontext.

2. Charakteristika neuměleckého textu je tvořena 2 částmi:

- I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace;
- II. část: funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky.

Poslední oblastí, v níž je žák hodnocen, je kritérium **výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury**. Hodnocení žáka v tomto kritériu je založeno na jeho výkonu v průběhu celé zkoušky.

Zadání zkoušky

Jak již bylo zmíněno, zadání ústní zkoušky představuje pracovní list. Pracovní list obsahuje:

- 1. výňatek z uměleckého textu;
- 2. výňatek z neuměleckého textu;
- 3. strukturu zkoušky.

Zadání zkoušky a tedy i název pracovního listu je jednoznačně určeno názvem literárního díla – např. Josef Škvorecký: Zbabělci.

Hodnocení společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

Didaktický test je vyhodnocován centrálně elektronickou formou. Písemná práce a ústní zkouška je hodnocena hodnotiteli jmenovanými ředitelem školy, kteří jsou držitelé platných osvědčení k hodnocení zkoušek společné části maturity. Celkový bodový zisk z komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury se vypočítá jako vážený průměr získaných procentních bodů všech 3 dílčích zkoušek, přičemž váhy jednotlivých zkoušek (Didaktický test: Písemná práce: Ústní zkoušení) jsou 1:1:1.

Pokud žák neuspěje u komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury, opakuje jen tu dílčí zkoušku/y, u které neuspěl.

Cizí jazyk

Cizí jazyk je zkušební předmět zařazený do společné části maturitní zkoušky. Podmínkou volby tedy není, zda příslušný žák volený cizí jazyk na střední škole sám studoval.

Komplexní zkouška

Maturitní zkouška z cizího jazyka má ve společné části MZ vždy (bez ohledu na to, zda je konána jako zkouška povinná či nepovinná) charakter komplexní jazykové zkoušky, tzn., že se skládá ze tří povinných dílčích zkoušek:

1. didaktického testu (obsahuje dva subtesty – čtení a poslech),
2. písemné práce,
3. ústní zkoušky.

Váha jednotlivých dílčích zkoušek při výsledném hodnocení je **2 : 1 : 1**.

Pokud žák neuspěje u komplexní zkoušky z cizího jazyka, opakuje jen tu dílčí zkoušku/y, u které neuspěl.

Každá z dílčích zkoušek ověřuje jiné řečové dovednosti. Didaktickým testem jsou ve dvou samostatných subtestech ověřovány **řečové dovednosti receptivní** – poslech a čtení. Nad rámec řečových dovedností je v didaktickém testu ověřována **jazyková kompetence**. Formou písemné práce je ověřována **produktivní řečová dovednost** – písemný projev a ústní formou před maturitní komisí jsou ověřovány **produktivní řečové dovednosti** – ústní projev a interakce.

Rozsah vědomostí a dovedností, které mohou být ověřovány, stanoví ministerstvo v katalozích požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (dále jen katalog) pro příslušný zkušební předmět.

Didaktický test

Didaktický test se skládá ze dvou subtestů:

- poslech,
- čtení a jazyková kompetence.

Poslechový subtest **trvá 35 minut**.

Subtest **čtení a jazyková kompetence** trvá 60 minut. Čas vymezený na testování vždy zahrnuje řešení úloh i zápis odpovědí do záznamového archu (dále rovněž zkratkou ZA).

Slovníky nejsou během testování povoleny. Žák může používat během testování pouze psací potřeby.

Žáci nejprve řeší poslechový subtest, následně pak subtest čtení a jazykové kompetence.

Žáci pracují s testovým sešitem, do kterého mohou vpisovat odpovědi nebo si dělat poznámky, a se záznamovým archem, do kterého zaznamenávají odpovědi. Na titulní straně testového sešitu je uvedeno, jak postupovat při práci s testovým sešitem a při řešení testových úloh, kam a jak zapisovat řešení, jaké bodování je použito, jaký je vymezený čas na řešení úloh, jaké pomůcky je povoleno používat během testování apod.

Písemná práce

Dílčí zkouška konaná formou písemné práce je administrována v rámci jednotného zkušebního schématu.

Písemná práce (PP) z cizího jazyka se skládá ze dvou částí. V každé části žák na základě zadání zpracovává jiný slohový útvar. Zadání PP je v českém nebo cizím jazyce v závislosti na úkolu, který má žák zpracovat. V každé části žák zpracovává jeden text odlišného typu, délky a na odlišné téma / situaci. **Vymezený čas: 60 minut**

Organizace testování

Žáci pracují s testovým sešitem, do kterého si mohou dělat poznámky. Na titulní straně testového sešitu je uvedeno, jak postupovat při práci s testovým sešitem a při řešení testových úloh, kam a jak zapisovat řešení, jaké bodování je použito, jaký je vymezený čas na řešení úloh, jaké pomůcky je povoleno používat během testování apod. Odpovědi žák zapisuje do záznamového archu (ZA), na kterém je vymezený prostor (včetně řádkování) pro zápis odpovědi.

V průběhu testování mohou žáci používat vlastní slovníky, pokud tyto neobsahují zvláštní přílohy věnované specificky písemnému projevu / korespondenci.

Ústní zkouška

Ústní zkouška je jednou z dílčích zkoušek z cizího jazyka a je zadávána formou tzv. pracovních listů.

Zadání	Žák si losuje jedno z minimálně 5 zadání. Jednomu zadání odpovídá jeden pracovní list (s přílohou). V rámci jednoho zadání jsou ověřovány rozmanité dovednosti na třech všeobecných a jednom specifickém / oborovém tématu.
Formát	4 široce otevřené úlohy – každá na jiné téma (všeobecná témata jsou uvedena v katalogu požadavků pro příslušný cizí jazyk, specifická / oborová témata si stanovuje škola v souladu s RVP a ŠVP).
Hodnocení	Hodnocení podle centrálně stanovených kritérií.
Povolené pomůcky	Slovníky, pro 3. část UZ také doplňkové stimuly (např. obrazový materiál, mapa, čtenářský deník).

Průběh zkoušky

Pro přípravu na dílčí ústní zkoušku žák obdrží pracovní list žáka se zadáním, které si žák vylosoval. Žák má možnost si během přípravy vypracovat poznámky a poté je při ústní zkoušce používat. Zkoušení i hodnocení probíhá podle pracovního listu zkoušejícího, který obsahuje instrukce, zadání úkolů i přílohu ze zkušební listu žáka, ale také doplňkové informace nezbytné pro řádný průběh zkoušení i hodnocení.

Hodnocení ústní zkoušky

Hodnocení ústní zkoušky probíhá dvěma certifikovanými hodnotiteli. U ústních zkoušek společné části maturitní zkoušky zastává jeden hodnotitel funkci zkoušejícího a druhý hodnotitel funkci přísedícího. Hodnocení probíhá podle jednotné metodiky a kritérií hodnocení.

Mezní hranice úspěšnosti je stanovena na 44%, tzn., že žák uspěje v ústní zkoušce, pokud dosáhne nejméně 18 bodů z 39 možných.

Pracovní list

Při přípravě i v průběhu zkoušení pracuje žák s pracovním listem, který konkretizuje zadání ústní zkoušky. Pracovní list má pro všechna zadání jednotnou strukturu (počet částí zkoušky, čas vymezený na jednotlivé části zkoušky apod.) a je standardizován. Pracovní list je tvořen 4 částmi, přičemž každá z nich reprezentuje jiné téma.

Matematika

Matematika je jedním ze zkušebních předmětů zařazených do společné části maturitní zkoušky (dále MZ). Žák může z tohoto předmětu konat povinnou nebo nepovinnou zkoušku.

Maturitní zkouška z matematiky ve společné části se koná pouze formou didaktického testu. Po administraci, kdy žáci obdrží testový sešit i záznamový arch, je na vypracování didaktického testu 105 minut. Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek mají čas prodloužen podle zařazení na základě posudku školského poradenského zařízení.

Informace z katalogu požadavků

Katalog požadavků k maturitní zkoušce z matematiky uvádí 5 základních kategorií dovedností, které jsou pro úspěch u zkoušky zásadní, a které by měly být zohledňovány i během výuky na střední škole napříč všemi učebními obory.

- Osvojení matematických pojmů a dovedností;
- Matematické modelování;
- Vymezení a řešení problému;
- Komunikace;
- Použití pomůcek;

Povolené pomůcky

V první řadě jsou to matematické, fyzikální a chemické tabulky pro střední školy (samozřejmě bez jakýchkoli poznámek, zvýraznění či podtržení je povoleno), rýsovací potřeby (tužka, guma, pravítko, trojúhelník s ryskou, úhloměr a kružítko) a kalkulačka bez grafického režimu. Rovněž je možné používat publikace, jejichž obsah nepřesahuje informace uvedené v běžných vydáních MFCHT (s doložkou MŠMT) a které neobsahují řešené vzorové úlohy.

Ke zkoušce z matematiky je povolena kalkulačka bez grafického režimu, řešení rovnic a úprav algebraických výrazů. Kalkulačka nesmí vykreslovat grafy, nesmí zjednodušovat algebraické výrazy obsahující proměnnou a nesmí ani počítat kořeny algebraických nebo jiných rovnic.

Kalkulačka by měla naopak zvládat všechny početní (aritmetické) operace (sčítání, odčítání, násobení dělení, umocňování a odmocňování), měla by počítat hodnoty elementárních funkcí (sinus, kosinus a tangens, logaritmus) a k hodnotám těchto funkcí nalézt argument (resp. hodnoty inverzních funkcí).

Více informací na www.novamaturita.cz